

A
tiszáninneri helyv. hitv. egyházkerület

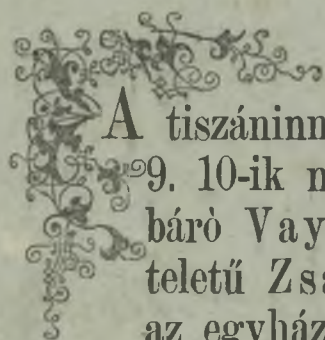
1860-ik évi július 9. 10-dik napján

SÁROSPATAKON

TARTOTT

GYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneri helyv. hitv. egyházkerület 1860. év július 9. 10-ik napjain tartotta közgyűlését Sárospatakon, idősb báró Vay Miklós főgondnok úr ő excellentiája, és főtisztetű Zsarnay Lajos szuperintendens ur elnökségök alatt, az egyházmegyék képviselőinek, és más, buzgóságokról ismeretes egyházi és világi férfiak közremunkálásával. Képviselők voltak:

Az abauji egyházmegyéből.

Dr. Ferenczy József, esperes, kassai
Kérészi Mihály, alsóvadászi
Kálniczki András, vágási
Hadházi László, györkei
Balla József, bódi lelkészek.

Bárczay Albert, segédgondnok.
Bárczay Ödön.
Óváry Pál.
Meskó Sándor.
Karsa György.

Az alsóborsodi egyházmegyéből.

Édes Albert, esperes, tiszatarjáni
 Orbán Mihály, tiszánánai
 Prágai Lajos, maklári
 Vattay Sándor, sajkókeresztúri
 Tamko Ferenc, keresztési
 Miskey Károly, miskolci lelkészek.

Nagy Gedeon, segédgondnok
 Palóczy László
 Szathmáry Király Pál
 Báró Vay Lajos
 Gr. Vay Dániel
 Soltész Nagy János
 Kun István

Az alsózempléni egyházmegyéből.

Hegedűs László, esperes, sárospataki
 Horkai János, hídvégi
 Vitányi József, megyaszói
 Anti János, tályai
 Kőrösi István, harkályi lelkészek.

Lónyay Gábor, segédgondnok
 ifj. Báró Vay Miklós
 Erdélyi János, sárospataki tanár.

A felsőborsodi egyházmegyéből.

Szakai László, esperes, vámosi
 Somossi Sámuel, szentpéterei
 Némedi József, vadnai
 Simon Sózsef, bódvai
 Balla Albert, velezdi
 Vadászi István, parasznyai lelkészek.

Bárczay László, segédgondnok
 Ragályi Károly, főiskolai aligondnok
 Ragályi Ábrahám,
 Szathmári Király György,
 Törös Tamás
 Bónis Bertalan.

A felsőzempléni egyházmegyéből.

Laki Endre, esperes, m. isípi
 Kálniczky János, mihályi
 Császár Pál, gálszécsi
 Vályi Pál, s. a. ujhelyi
 Bálint József, lasztóczi
 Ráski Lajos, kisbáryi lelkészek.

Kazinczy András, segédgondnok
 Juhász Antal.
 Cseley János.
 Évva András.
 Komáromi József.
 Bernáth Albert.
 Pilissy Zsigmond.
 Payzos János.
 Szemere Miklós.
 Dercsényi Kálmán.
 Szabó Zsigmond.

A gömöri egyházmegyéből.

Szabon János, h. esperes
 Szentpéterei Sámuel, pelsőczyi
 Tompa Mihály, hamvai
 Maklári Pap Lajos, berzétei lelkészek.

Fáy Gusztáv, segédgondnok
 Ragályi Ferdinánd.
 Borbély László.
 Dapsi Vilmos.

A tornai egyházmegyéből.

Lovass Sámuel, esperes, szilicei
 Kódi Dániel, komjáthi
 Séllyei János, görgői
 Vajányi Lajos, perkupai lelkészek.

Lovász Miklós, segédgondnok
 Zsarnay Imre.
 Pap János.

Az ungi egyházmegyéből.

Szabó András, esperes, csicséri
 Németh Imre, bézsi
 Makkay Dániel, ungvári lelkészek

Bernáth Zsigmond, segédgondnok
 Horváth Gábor.

Kun Bertalan, főjegyző	Fazekas József, világi jegyző
Szeremley Gábor, főiskolai közgazgató	Kun Dániel, főiskolai
Apáthi János, sárospataki	Bakos Antal, ügyvivői pénztárnokok
Pásztor Dániel, miskolci gymnasiumi	Horváth Antal, e. ker. ügyvéd.
Árvai József, képezdei igazgatók.	

Főtiszteletű szuperintendens úr szívből eredt buzgó imájában áldást esdve tanácskozásunkra, majd főgondnok ő nagyméltósága megnyitó lelkes beszédében az egyház felett borongott válságos idők jobbra fordulása fölötti érzéseinket tolmácsolván, s teendőink irányát kijelölván, megnyitá a tanácskozás.

I. Először is, néhai b. e. Apostol Pál egyházkerületünk feledhetlen emlékü szuperintendensének végtiszteletére tartott gyászünnepély, nemkülönben sárospataki főiskolánk háromszázados emlékünnepének miként leendő örökítése, s emlékezetben hagyása felől levén szó,

Elhatározatott: hogy az minden részleteiben, teljes történeti hűséggel, valamint a haza minden vidékéről, sőt a testvér Erdélyországból is, főiskolánk iránt, az elismerés, és kegyelet adóját lefizetni kívánó fényes küldöttségek névsorával együtt a főiskolai tanács jegyzőkönyvébe iktassék. Továbbá ezen jegyzőkönyv alapján szerkesztessék az iskolai igazgatóság útján arra megbizandó egyén által egy emlék könyv, melybe az ünnepélyen tartott minden beszédek egész terjedelmükben kinyomassanak; így adassék át ezen főiskolánk életében páratlan ünnepély a késő maradéknak. Az emlékkönyv készítésével foglalkozandó egyén fáradságának jutalmát az egyházker. fogja annak idejében meghatározni.

II. Olvastatott ő cs. kir. apostoli Felségének május 15-ről 1018-dik sz. a. kelt legmagasabb rendelete, melyben legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy mindkét vallástételt követő evangelicusok, az egyházkerületek előbbi felosztásához tartassák magukat, s minden egyháztestületek, melyek az 1859-dik évi sept. 1-jén kiadott nyiltparancs értelmében magukat nem szervezték is, gyűléseket tartsanak, a generalis conferentia tartására intézkedéseket tegyenek, mely conferentia az 1790/1 26. t. cz 4-dik §. alapján tartandó zsinatra vonatkozó indítványát a cs. kir. vallás-és oktatásügyi ministerium útján ő Felsége eleibe terjessze. Továbbá hogy az egyházker. szuperintendensek és főgondnokok választásában semmi akadály ne tétessék. Egyébiránt azon esetben, ha a közértekezlet által alapos kívánságok jutnának érvényre, a zsinat szerkezetét szabályozó egyes határozatokra nézve, ő Felsége hajlandó lesz az ily kérelmeket kegyesen meghallgatni.

Olvastatott ennek folytán a tiszántúli h. h. testvér egyházkerületnek ezen legfelsőbb rendelet tárgyában Debreczenben 1860 Június 10-én kelt határozata, melyben háláját fejezi ki legelőbb is az isteni gondviselés iránt, hogy küzdő anyaszentegyházát a már elviharzott nagy veszélyek közt kegyelmesen megtartotta, s kitartás lelkével felruházta. Hogy az uralkodó Felség szívét, lelkét oda hajtotta, miszerint egyházunk kiállott szorongatásainak nagy részben véget vetett, és a vallásuk mellett híven küzdött, s rabságot szenvedett hitfeleink szabadon bocsáttattak, minden további idézésektől, s vizsgálatoktól fölmentettek, s gyűléseink tartása, s az egyházi hivatalok betöltése, az az autonomicus jellemökből kivetköztető korlátok megszüntetésével, törvényes térre juthattak. De más részről legmélyebb fájdalommal jelenti ki a fölött, hogy a legmagasb kézirat, azon jogokat, melyek az Isten anyaszentegyházának elidegeníthetlen, s természetéből folyó sajátjai, a melyek őseinknek vérével szerzett, ünnepélyes békekötésekkel, s fejedelmi esküvel, és országos törvényekkel erősített irományai, most a fejedelmi kegyelem eredményének látszik tekinteni; e mellett a magyar protestans egyháznak azon igen nagy többségét, mely a hitelvek, a törvényes és történeti jogok mellet mindvégig híven megmaradva magukat nem szervezték, törvénytelen alapon állónak, s alaptalan aggodalmaktól elfogultnak nyilvánítja; s a cs. kir. nyiltparancsot a nép kedélyének nyugtalanítására használnak mondja; más részről az egyház alap törvényeinek ellenére magukat szervezett egyházakat pártfogása alá venni látszik: nevezett egyházkerület mindazáltal azon sérelmes pontok taglalásától

jelenben elállván, reményét fejezi ki az iránt, hogy az egyháznak tágulni kezdő kötelékei, hitfeleink megmaradó állhatatossága következtében, s az uralkodó felség igazságszeretetének és bölcsességének szózatára nem sokára végképen feloldozva lesznek; jelenleg tehát megelégszik annak határozott nyilvánításával, hogy mindazon törvényes cselekvényeket, melyeket most, és ezentúl az egyházkerületi hivatalok betöltésére, s általában azon törvényes alapra való visszahelyezkedésre nézve, melyről a polgári sérelmes rendeletek által leszorítottatni szándékoltattunk, tesz, és tenni fog, nem a legmagasb kéziratban kifejezett kegyelmi tényre, hanem az egyház statusjogi nyilvános szabad létezésének, öntörvényhozásának és kormányzatának jogát biztosító békekötésekre, országos alaptörvényekre és kánonokra, mint örök értékű jogi alapokra fekteti.

A testvér egyházkerület ezen alaposan kifejtett nézeteit, egyházkerületi közönségünk is minden pontjaiban magáévá tevén, szívből eredő háláját fejezi ki szintén az isteni gondviselés iránt, mely egyházunknak a viszontagságok hajjai közt hányatott hajóját, a legközelebb lefolyt válságos idők ostromai közt is, kegyelmesen megtartotta, a jog és törvényes szabadság biztos kikötőjébe vezette; hogy hitfelekezetiünk öszves híveinek szent vallásunk védelmébeni szilárd kitartását, s béketűrését akkép meg áldotta, miszerint legszentebb kincsünkhözi hű ragaszkodásunk melegségének sugaraival a fejedelem szívét is oda lágyította, hogy autonomicus egyházi életünkre már már megsemmisítéssel sulyosodó felsőbb rendeleteket megszüntette, s ez által a magyarországi protestans egyház országos törvényeken nyugvó szabadságát s önkormányzatát tetteleg elismerte. Mindezekért hálással áldva a gondviselést egyházkerületi közönségünk azon erős bizalommal tekint a kétes jövő homálya felé is, hogy a maga szent örökségének az evangyéliomi vallásnak védelmezésében magát időről időre megdicsőítő isteni felség továbbra is megfogja azt oltalmazni a rá jöhető viszoňytagságok közt.

Egyébiránt a menyiben a május 15-diki cs. kir. legmagasb kéziratban sérelmesnek, sőt az 1790/1. 26. t. cz. világos értelmével-noha ennek alapján a cs. k. legmagasb rendeletben is nyilván zsinattartásra vonatkozó indítványok tételére útasítottunk—ellenkezőnek találjuk azt, hogy előbbeni törvényes jogaink szabad gyakorolhatása, fejedelmi kegy engedélye gyanánt tekintetik, holott ez tőlünk soha törvényesen el nem vétethett: egyházkerületünk a legmélyebb tisztelettel bár, de ezennel határozottan kimondja, hogy törvényes, s autonomicus körébeni szabad működését, nem fejedelmi engedmény, s kegyadományként tekint, hanem ezt, valamint eddigelé, úgy ezután is országos törvények, örökérvényű s fejedelmi eskük által is szentesített békkötések által szervezett jogalapon fogja gyakorolni; továbbá, hogy a menyiben a többször említett cs. kir. legmagasb rendeletben nem tételék nyilván említés az iskolákról s nevelésügyről, melynek szabadsága ugyanazon törvényes alapokban gyökerezik, melyekben az egyházé, a fent tisztelt rendeletet annak minden következményeivel együtt, a protestans egyházzal elválhatlan kapcsolatban álló nevelésügyre is kiterjeszti, s határozottan kimondja, hogy azt rögtön gyakorlatba veszi, általában az egész nevelési és oktatási ügyet az 1790/1. 26. t. cz. paizsa alá helyezi. Azértis minden egyházi, s iskolai hatóságoknak ezennel felelősség terhe alatt meghagyja, hogy magukat minden eljárásaikra nézve az 1848. év előtti gyakorlathoz, és szabályokhoz alkalmazzák.

III. Ezen határozat következtében megszűnván főiskolánkra nézve minden törvényekben nem gyökerező beavatkozás s felügyelet, az önkormányzat ennek körében minden következményeivel együtt életbe lép: következésképp hogy főiskolánk egy egyházi, mint világi gondnokai az oktatás és nevelés ügyét az önkormányzat kívánalmaihoz képest folytonosan éber figyelemmel kísérhessék, elhatározottat:

Hogy minden tanár tanítványainak tudományos és erkölcsi előmen-

teléről, a szorgalmi időszakok végzésével teljesen kimerítő iskolai tudósítást készítsen, és pedig négy párban, s azokat az iskolai igazgatóság útján az egyházi, s világi fő és aligondnokurakhoz felelet terhe alatt megküldje. Ezen határozat a főiskolai igazgatósággal ahhoz leendő alkalmazkodás végett közöltetni rendeltetett.

IV. A tiszántúli testvéregyházkerület azon indítványa olvastatván, hogy miután a május 15-diki cs. kir. rendelet meghozta azon kedvező eredményt, melynek kieszközlése végett egyetemes bizottmány állítottatott fel, ezen bizottmány kiküldetési célja szüntessék meg. Azonban a mennyiben egyházi életünk jelen helyzete továbbra is meg kívánja, hogy az ohajtott egyetértés a testvérkerületek közt fentartassék, célszerűnek találja, hogy nevezett bizottmány, tagjai leendvén a szuperintendensek és főgondnokok is, ismét küldessék ki oly célból, hogy a többi testvér egyházkerületek küldötteivel közremunkálva, készítsenek szabatos, és minden egyházkerületben elfogadható javaslatot, a zsinati előkészületekkel tüzetesen foglalkozandó egyetemes értekezlet tagjainak választására nézve; továbbá adjon véleményt azon kérdésre nézve, vajjon a célba vett s megalakulandó értekezlet teljhatalommal birjon-e? vagy nem? végre hogy ezen küldöttség tartsa föladatának azt is, hogy a nem említett, netalán fölmerülendő közérdekű ügyekre nézve, a testvér kerületek egyetértésének útját egyengesse, s a kerületi gyűlések elébe ide vonatkozó indítványokat tegyen. Előlegesen is kijelentvén azonban azt, hogy a General-Convent tagjait teljhatalommal felruházni, bármit tervezne is e részben az ezen kérdés véleményezésére kiküldött bizottmány, nem kívánja.

Egyházkerületi közönségünk osztozik a testvér egyházker. ezen indítványában, s a fent említett egyetemes bizottmány kiküldetési célját többé szükségesnek szintén nem látván, annak egyházkerületünk részéről megbízott tagjait, megbizatusuk kötelezettsége alul fölmenti. A mennyiben pedig, az indítványozott bizottmánynak a testvér egyházker. által kitűzött célok elővitele tekintetéből szükségét belátja: a bizottmány tagjaiúl kinevezi főgondnok idős b. Vay Miklós ó nagyméltóságát, szuperintendens Zsarnay Lajos, Hegedüs László, Édes Albert esperes-, főiskolai aligondnok Ragályi Károly, és Bernáth Zsigmond s. gondnok urakat. Azon kérdést illetőleg azonban, teljhatalommal birjanak-e vagy nem? az alakulandó General-Convent tagjai, egyházkerületi gyűlésünk határozott nyilatkozatát, későbbi időre tartja fel magának.

V. Főtisztelendő Zsarnay Lajos, volt egyházkerületi főjegyzőnek a szuperintendensi hivatalra lett elválasztásával megürült egyházkerületi főjegyzői hivatal betöltésére a közelebbi tavaszon Miskolcon tartott egyházker. gyűlés 34. sz. alatti határozatahoz képest az egyházmegyék részéről a szavazatok beadatván, s felbontatván:

A beadott 300 szavazat közül 242. szavazattal-ernyedetlen szorgalmáról, s a jegyzőkönyvek feltevésében hű, és erős tolláról ismert eddigi egyházkerületi aljegyző tisztó. Kun Bertalan úr választatott meg az egyházkerületi fontos főjegyzői hivatalra. Ezen választás az egyházkerület közóhajtásával találkozáván, díszes főjegyzői hivatalába éljen kiáltások között beiktattatott, s az esküt letevén, szolgálatát az egyházkerületnek ékes szavakban felajánlotta.

VI. Nt. Kun Bertalan úrnak főjegyzővé lett elválasztása által az egyházi aljegyzői hivatal megüresülvén

Annak betöltése elhatározatott, s az egyházmegyék utasíttatni rendeltettek, hogy szavazataikat szokott szabályos alakban az őszi egyházkerületi gyűlésre adják be.

VII. Minek következtében felemlítettett, hogy az őszi gyűlés, hol és mikor fog megtartatni?

A gyűlés tartása helyéül a felső-zempléni egyházmegye következővén, annak határideje folyó évi oct. 10-dik napjára tűzetett ki, a meghatározandó s főtisztviselő szuperintendens úr által az egyh. megyéknek annak idejében tudtúl adandó helyre, oly módon azonban, hogy a gyűlés napját megelőző nap délutáni óráin az előleges tanácskozmányi ülés meg fog tartatni.

VIII. Az ungi egyházm. f. évi május 30-án Tarnócon tartott egyh. megyei közgyűlésében néhai n. ttű. Pazar József esperes urnak elhunytával, az esperesi díszes hivatalra n. ttű. Szabó András úr esicséri lelkész s egyh. megyei főjegyző és ülnök szavazat-többséggel elválasztatván, a nevezett egyházm. tisztelt Szabó András urnak feleskettetését, és esperességbeni megerősítettetését kéri.

A fenálló gyakorlat szerint a megválasztott esperesek előbb az egyh. megyén levén felesketendők, az ungi egyh. utasítatik, hogy n. ttű. Szabó András urat eskesse fel. Ennek megtörténtével a felavatás a legközelebbi egyházkerületi gyűlés alkalmával fog megtartatni.

IX. Olvastatott a mult tavaszon Miskolcon tartott gyűlés jegyzőkönyvének 5. pontja, mely szerint ftdő Zsarnay Lajos urnak szuperintendenssé és miskolci lelkészszé lett megválasztásával illetőleg meghívásával megürült sárospataki főiskolai papi állomás, és az erkölcsstan, s ehhez kapcsolt tudományok tanszéke választás útján betöltetni rendeltetett.

Ezen, a főiskolai növendékekre nézve oly igen fontos, kettős hivatalra, általános és egyhangú felkiáltással, minden szívet az ügy fontossága, és a főiskola felvirágzásának buzgó óhajta töltvén el, nagy tiszteletű Könyves Tóth Mihály úr, volt debreczeni lelkész, választatott meg.

Feladata leend a megválasztatott lelkész-, és tanár urnak, mint a főiskola rendes papjának az egyházi szolgálatoknak a bevett gyakorlat szerint a főiskola körébeni teljesítése, az erkölcsi és papi tudományokból hetenként legalább 8 órai tanítás, és a papi semináriumnak ugy elméleti, mint gyakorlati vezetése. Mint rendes académiái tanár a közigazgatói hivatalt viselend, a tanári nyugintézetnek tagja leend.

Egyházkerületünk részéről n. ttű. Könyves Tóth Mihály úr iránt nyilvánult ezen közbizalomról a tisztelt urat értesíteni, őt ezen papi s illetőleg tanári állomásra meghívni, s hivatalának jövő 1861. évi Pálnapján leendő elfoglalására felkérni, fő ttű. szuperintendens úr bizatott meg.

X. A főiskola körében az egyházi szolgálatoknak teljesítésére, az erkölcs és papi tudománynak jövő Pálnapjáigi tanítására magát fő ttű. szuperintendens úr önkénytelajánlván.

A főttű szuperintendens urnak főiskolánk iránt ujabban tanúsított ezen hűségét és buzgalmát az egyházker. méltó előismeréssel vévén, elhatározatott, hogy főttű Zsarnay Lajos úr lelkészi és tanári díjjazását, a jövő Pál napjáig a főiskola, azontúl pedig a miskolci lelkészszég elfoglalásáig tanári dija arányához képest az egyházker. fogja kiszolgáltatni.

XI. A magyar jogtudomány tanításának ismétli behozatala, s általában a főiskolában a régi tantervnek, mely egyházkerületünknek, s édes magyar hazánkunk három századon keresztül oly sok jeleseket adott, visszaállítása több oldalról indítványoztatván

Az egyházker. az eddigi tantervet és módot javítani óhajtván, egy az idő szelleméhez alkalmazott s a kor igényeinek megfelelő s növendékeink szellemi fejlődését nemzeti irányban elősegítő új tantervnek készítésével a népiskolai választmány megbizatott. Ezen választmánynak figyelmébe ajánlitatik, hogy az ügyet tüzetesen tárgyalva a készítendő új

tervben a magyar magány-és köztörvény tanításának mi módon leendő eszközzésére nézve, nézeteit és tervét adja elő.

XII. Föttü Zsarnay Lajos szuperintendens úr az újtestamentom magyarázatára megválasztott s immár meg is hívott tanár Heiszler József urnak mikor leendő beköszöntését, beigtatását és felesketését említvén fel.

A megválasztott tanár tisztj. Heiszler József úr alkalmi beszéd mellett történendő hivatalbai iktatása ünnepélyének emlékére főiskolai algondnok Ragályi Károly úron kívül az alsözempléni egyházm. s. gondnoka Kóczán József, és Hegedűs László esperes urak kiküldetvén, az ünnepély határidejének kitűzésére, s arra az illetőknek behívására főiskolai algondnok Ragályi Károly úr bizatott meg. Ugyanekkor fogván az ének-és zenetanár t. Ivánka Sámuel urnak hivatalábai ünnepélyes bevezetése is megtörténni.

XIII. Az egyetemes népiskolai értekezletnek Pápán 1860. év tavasz hó 13-dik és több következő napjain tartott tanácskozási jegyzőkönyvében a 8-dik pont alatt előterjesztetik, hogy miután a vezérkönyvek kiterjedése sem a népiskolai tervezetben, sem a pályakérdések kihirdetésekor meghatározva nem lón; tapasztalatból pedig meggyőződött az értekezlet, hogy azok szerfelett terjedelmesekké válhatnak: egyszermindenkorra kimondatott, hogy azok legfőlebb kétszeresakkora ívszámmal bírhatnak, mint a mi a kézi könyvekre nézve minden esetben meghatároztatik, e határt netalán meghaladó ivekért jutalom még akkor sem adatván, ha ezeknek kinyomatása egyébkép célszerűnek tartatnék.

Az értekezlet ez ügy körüli intézkedését egyházkerületi közgyűlésünk is célszerűnek találta, egyébiránt az egyszermindenkorra szóló határozat helyett, jobbnak találja azon módot, ha az egyetemes értekezlet, tekintve valamely tudományra eső órák számát, a tan természetét, a pályakérdés kitűzése alkalmával határozza meg a vezérkönyvek kiterjedését is.

XIV. Ugyan a népiskolai értekezlet jegyzőkönyvének 9 dik pontja alatt előterjesztetik, hogy fájdalommal tapasztalván azt, mikép az általa kitűzött pályakérdésekre, oly kevés, s oly gyenge erővel írott munkák érkeztek be, hogy ennél fogva működésének várva-várt sikerét újlag bizonytalan időre halasztani kénytelenítettett, miután az özsves egyházkerületek által elfogadott alapszabályok értelmében egyebet tenni nem is lehetett, kitűzte ismét a pályakérdéseket; de ha ezekre ismét oly gyenge munkák pályáznának, mint első alkalommal: kéri az értekezlet a föttü. egyházkerületeket, hogy e bár nem remélt, de kedvezőtlen esetben, a népiskolák számára kellő kézikönyvek előállításának más, és inkább célhoz vezető módjáról ideiglenesen bár, de érvényesen határozhasson.

Az egyetemes népiskolai értekezlet előterjesztésébe egyházkerületi közgyűlésünk oly módon bele egyezik, hogy a pályázat mellett, más célhoz vezető eszközöket is próbáljon meg, és használjon fel, a kívánt cél sikerésítésére.

XV. Az alsó-vadászi egyházat közelébb ért tűzveszély általi szerencsétlenség, alkalmat szolgáltatván az egyházkerületnek az egyházi épületek biztosítása iránt régebben hozott határozatai fölelevenítésére —

Az e tárgyban hozott határozatok megújítatván, az egyházak oda utasítatni rendeltettek, hogy középületeiket az első magyar általános biztosító társulatnál, nem részben, hanem egész értékben, az egyházi előjáróságra hárámlandó felelősség terhe alatt mindenkor biztosítsák, s a biztosításról szóló aláíratokat az egyházlátogatóknak évenként felmutatni tartás kötelességöknek; kik e részben hanyagoknak fognak tapasztal-

fatni, történhető szerencsétlenség esetében az egyházkerület pártfogására, és segélyezésére semmi szín alatt számot nem tarthatnak.

Hol az egyháznak a biztosítás eszközlésére bizonyos jövedelme nem volna, ott az a fejenkinti kivetés útján is eszközlendő lesz.

XVI. A főiskolai számvevőszék 1860 évi január 23-án vezetelt jegyzőkönyve olvastatván, annak 55. és 56. számai alatt felemlítettik, miszerint tek. Kovács Károly úr a tápintézetre évenként 10 ftot, tek. Várady Károly úr pedig szintén évenként fizetendő 6. o. é. ftot ajánlottak.

Ezen nemes lelkű s valódi protestans buzgalmat tanusító ajánlatokért kedves tisztinek tartja az egyházker. a tisztelt jóltevő, s a tápintézet jövőjét és felvirágzását szívéből viselő kegyes adományozó uraknak hálás köszönetét nyilvánítani.

XVII. Ugyanazon számvevőszéki jegyzőkönyv 96 száma alatt néhai Krisch Ferenc főiskolai zenetanár úr azért folyamodik, hogy a képezde felállítása idejében az abban hetenkénti 6. órasi tanításáért az egyházker. által neki 100 oszt. ft. utalványoztatván, második évfolyamban pedig bár teendői az által, hogy hetenként 12 órát tanított megkészszerztettek, még is ezen második 6 órasi tanításért a csáti 1859 évi szeptember havában tartott egyházker. közgyűlés csak 50 ftot utalványozott, a tanítási órák arányához képest még hiányzó 50 ft kiadása rendeltessék meg.

Nem lévén ok a csáti őszi gyűlés határozatának megváltoztatására, kérése nem teljesíthetők.

XVIII. Az említett főiskolai számvevő szék 87-dik pontja felolvastatván, miután, abból kitűnt, hogy a 2. és 3. éves theologusoknak a képezdei oktatások hallgatására lett kötelezésével tek. Erdélyi János tanár urnak hetenként rendelkezés alá két órája van,

Az egyházker. Erdélyi János tanár urat, önkénti felajánlata következtében, az egyházi jog tanításával bizta meg.

XIX. A mult tavaszon Miskolcon tartott egyházkerületi gyűlés 50 számú azon határozata olvastatván, miszerint a szuperintendensi hivatalhoz tartozó minden birtokoknak, különösen a perkupai malomnak megnézésére, és rendszeres leltározására, s fttű szuperintendens úrnak leendő átadására választmány küldetett ki, miután nagys. Kóczán József urnak közbenjött betegeskedése miatt a kiküldött választmány ez ügyben el nem járhatott, az ügy sürgős volta tekintetéből

A szuperintendensi hivatalhoz tartozó minden birtokoknak leltározása fttű szuperintendens urnak leendő átadása-, és a malmok megvizsgálására nagys. Kóczán József s. gondnok úr helyett, tornai s. gondnok tek. Lovász Miklós úr kéretett fel, a kinevezett választmányban nttű. Ferenczy József esperes, Kun Rertalan egyházker. főjegyző, és Horváth Antal egyházker. ügyész urak is részt venni ez úttal fölkéretvén.

Tekintetes Lovász Miklós urnak ismert buzgalmára bíztatik, hogy a küldöttség tagjait mielőbb összehívni s az eljárást teljesíteni sziveskedjék.

XX. Főtiszteletű Zsarnay Lajos úr, mint a mult iskolai évben volt főiskolai igazgató jelentette, hogy a főiskolai igazgatóságról leköszönvén az egyházker. küldöttség által az igazgatóság, e hivatalra korszerint következett t. c: Erdélyi János tanár úrra ruháztatott, s a tisztelt tanár úr hivatalát már el is foglalta.

Tudomásúl vétetett.

XXI. Emódi lakos Kalas Lászlónak a szalonnai arányosítási per befejezése, s elíteltetése iránt fttű Zsarnay Lajos úr, mint a tiszáninneri egyházker. szuperintendense ellen intézett idéző olvastatván.

Az idézőben kitűzött f. évi Julius 19-dikén a borsod megyei törvény-

szék előtti tárgyalásrai megjelenés, ügyvédi hív eljárás végett egyházker. ügyész Horváth Antal úrnak kiadatott.

XXII. Főlemlítettén, miszerint a főiskola virágzására, s koronkénti népesedésére jótékony befolyással bíró tápintézet mindeddig nem bír oly alappal, melyen ez kitűzött céljának teljesen megfelelhessen;

Főhivatnak ezért a t. c. esperes urak, hogy minden hatalmukban álló, s kedvező eredményt ígérő eszközöket használjanak fel arra, hogy különösen a terményekben gazdag folyó évben mennél több segély gyűjtessék a főiskolai tápintézet gyámolítására.

XXIII. Nagytiszteletű Hegedüs László úr bemutatta a ns. Tisza Kálmán úr által, a lelkészek jövedelmének, s egyházak anyagi állásának célszerű kimutatása végett készített rovatostáblát, hogy egyenlő használat, s eljárás tekintetéből közöltetnék ez, egyházaink presbitériumával.

Szives köszönetünket nyilvánítván azon köztiszteletben álló férfú irányában, ki e rovatos tábla elkészítésére, időt s fáradságot fordítani szives volt, meghatározatott, hogy adassék át e táblázat a szuperintendensi hivatalnak oly célból, miszerint kellő útatisításokkal együtt közölje azt az illető esperességekkel.

XXIV. Jelentetett egyházkerületünknek ügyvéd Horváth Antal úr által, miszerint a legközelebbi időben a szuperintendensi hivatalt illető, bizonyos úrbéri papírok jutottak b. e. Apostol Pál volt szuperintendens úr kezéhez, tétetnék azért ezen papírok holléttének megtudása, illetőleg a hivatal részére leendő átvétel iránt az egyházker. részéről kellő intézkedés.

Illető pénztárnok úr megbizatik, hogy az e tárgyban szükséges lépéseket b. e. szuperintendens úr tisztelt özvegyénél tegye meg, az úrbéri papírokat vegye át, s az átvett összeg mennyiségéről jövő gyűlésen tegyen jelentést.

XXV. Olvastatott rimaszombati volt egyik lelkész t. Konyha József úr folyamodványa, melyben előterjeszti, hogy 1855-dik év tavaszán néhai b. e. Gr. Széki Teleki József úr ő nagyméltóságának, mint tiszáninneri egyházkerületünk volt főgondnokának végtiszteletadásán a rimaszombati egyházban tartott alkalmi gyászbeszédeért a cs. kir. pesti fő törvényszék által fogságra, s hivatalvesztésre ítéltetett; fogsága idejéből súlyos szenvedések közt három hónapi időt el is töltött, a midőn ő cs. kir. Felsőlegnek megkegyelmezési szózata, minden többi rá mért büntetéseket elengedett; még is ennek dacára, mindeddig lelkészi állomásba nem juthatott, holott az 1859-dik év május havában kelt cs. kir. miniszteri rendelet értelmében is, a lelkészi hivatal folytatása neki megengedett, azon megszorító megjegyzéssel azonban, hogy lelkészi alkalmaztatása csak a gömöri esperesség körén kívül eső egyházakban történhetik meg. Folyamodó előadása szerint ugyan alkalmaztatásának eddigi elmaradása azért történt leginkább, hogy két évi betegeskedése miatt alkalmaztatásért nem folyamodott; most azonban egészsége helyreállván, tisztelettel ajánlja magát az egyházker. atyáskodó figyelmébe, alkalmazást, s helyreállt egészségével újra főlelevenedett lelki erőinek munkakört kérvén.

Folyamodó kérelme, nem csak a szenvedők ügye iránt keletkeznű szokott természetes szánalom, és részvét érzelmeivel találkozott, de az eljárás, melylyel hivatalos munkássági teréről leszorított, a méltó fájdalom indulatait költvén fel a jelenvoltak szívében: atyai gondoskodását örömmel terjeszti ki egyházker. közönségünk t. Konyha József úrra; s az illető esperességek előjáróinak érzékenyen szívekre köti, hogy az üresedésbe jövő egyházaknak őt hathatósan ajánlják; felhívja egyszersmind az ily egyházakat, hogy tartsák evangyéliomból eredő leg nemesebb kötelességöknek, oly férjfiút lelkészökül meghívni, kinek múltja egy leg-

szebb ajánló levél arra, hogy őt bár mely egyház szívéhez üelje, s lelkészeül megválaszsa, mert bizannyal nemesebb úton a szabad választást egy protestans egyházközség sem gyakorolhatja, mintha annak, kit prófétái közül szenvedni lát, hajlékát megnyitja; kezébe, munkája után kenyeret ad annak, ki feléje, mint sorsüldözött, kenyérért kiált. Ezenfelül kimondá egyházker. közönségünk, hogy miután a május 15-diki cs. kir. kegyelmes rendelet, a protestans egyház 10 éven át tűrt szenvedéseinek minden következményeivel együtt véget vetett, az elítélteknek megkegyelmezett, a megindított pereket megszüntette: t. Konyha József úrra nézve sem lát többé akadályt abban, hogy a gömöri esperességben alkalmazást nyerjen; autonómialis egyházkormányzatunkból önként folyónak ítélvén az ő ottani megválaszthatását. Egyházkerületünk ezen határozata alkalmazkodás, és folyamodónak mielőbbi megválasztása érdekében, minden egyház presbiteriumában felolvasandó.

XXVI. Devecseri lakos Fáy Pál úr folyamodványára, melyben 1260 o. e ft. több évről elmaradt kamatainak törvényes behajtására nézve halasztást kér, elhatározottat:

Hogy az elmaradt kamatok mielőbbi befizetése mellett, a tőke nála továbbra is meghagyatik, ellenesetben tőle a tőke is haladéktalanul behajtandó.

XXVII. Tisztelendő Átányi József, szántai l. úr azért folyamodván, hogy 420 o. e ft. tartozása után hátra levő 4 évi kamatainak, melyeknek befizetésére egyházkerületi ügyész úr által hivatalosan megintetett, befizethetési határidejét az egyházker. ez év végeig kiterjeszteni méltóztatnék

A kért határidőt az egyházker. azon világos kikötéssel adja meg, hogy ha folyamodó kamatbeli hátralékát jövő 1861 év január hó 1-ső napjáig a késedelmi kamatokkal együtt be nem fizetendi, ellene a törvényes eljárás a tőke befizetésére nézve is foganatba fog vétetni;

Folyamodó tartozási kötelességének nem teljesítése esetére egyházker. ügyész úr, ugy a tőke, mint a hátra levő kamatok törvény útján leendő azonnali behajtására utasítatván.

XXVIII. Főiskolai tanár Erdélyi János urnak Csoma Mihály tanár úr ellen tett panasza folytán kiküldött választmány jelentése felolvastatván,

Örömmel értesült az egyházker. hogy a tisztelt tanár urak közötti viszály békés úton kiegyenlítettett.

A jelentésben ajánlott házi szabály azomban el nem készítettvén, és be nem adatván, annak létesítése meghatározottat, s megerősítése a jövő őszi gyűlésre halasztatott.

XXIX. Az alsó-zsolcai egyház iskolájának teljes felépíthetése tekintetiből 400 o. é ft. kölcsönért folyamodván

Az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz utasítottatott.

XXX. Az alsó-vadászi tűz által károsult egyház templomának és iskolájának felépítése végett 2000. o. é ft. kölcsönért és segélyzés végetti kihirdetésért folyamodván:

A kölcsönnyerhetésre nézve az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz útasítatik.

A segélygyűjtés elrendeltetvén, a hirdetés végett felvett egyházak sorába felvétetik.

XXXI. Olvastatott a kassai cs. kir. helytartósági Alelnök, mélt. Mednyánszky úr

levele, melyben a bécsi protestans képezdére egyházkerületünket, a magas cs. kir. miniszterium rendelete folytán, segélygyűjtésre fölhívja.

A segély gyűjtés elrendeltetvén, ennek eszközlése az egyházm. nt. esperes urak buzgóságába ajánltatik.

XXXII. Jelentvén az egyházker. dékán, miszerint a múlt 1859 $\frac{1}{60}$ -dik évben a szegényebb sorsú lelkészek, s iskolatanítók fölsegélésére 56 ft. 91 kr. gyűlt össze o. e; ezen öszvegnak az egyházmegyék részéről jelentett egyének közti kiosztása elrendeltetett. Jelentettek pedig az egyházmegyékből követk ezö egyének :

1. Az abauji egyházmegyéből: t. Kövér József kupai, Literáti Lajos csécsi lelkészek, Láczaí Dániel tomori, és Kovács József betegsége miatt hivatalán kívül levö tanító.

2. Alsóborsodi egyházm. Szúnyog Mihály andornoki leánytanító, és Kornizs József halászi előkönyörgö.

3. Alsözemplénből: Szalontai István bereczki lelkész, és Margitai Kálmán simai előkönyörgö.

4. Gömöri egyházm. Simon Ábrahám otrokocsi lelkész, és Csorba János kislelki tanító.

5. Felsőborsodi egyházm. Kerekes István nekézseni lelkész, Sípos László szakácsii iskolatanító

6. Felsőzempléni egyházm. Ráski Lajos kisbárii lelkész, Berencsi Antal mihiályi tanító.

7. A tornai egyházm. Kaposi György barkai lelkész, Szabó Gáspár komjáti tanító.

8. Ungi egyházm. Márton Lajos iskei lelkész, Lázár András tarnóci tanító.

Ezen egyének közt felosztatván a fent kitett öszveg, lesz egy lelkész osztaléka 4 ft. 20 kr. o. é. egy iskolatanítóé 2 ft. 12 kr.

XXXIII. Végre jelentetvén a főiskolai igazgatóság által, mikép a középtanodai igazgatóságra idősbtség rende szerint t. Csoma Mihály tanár úr következik:

Igazgatói hivatalában megerősítettett.

Jegyzették Kun Bertalan és Fazekas József egyházkerületi jegyzök.

kiadta

KUN BERTALAN.
főjegyzö.

